

เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพอๆ

นางศิริกุล ดำรงมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4646-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21 ธ.ค. 2548

I21936845

SUFFICIENCY ECONOMY AND THE BUDDHIST WAY OF LIFE

Mrs. Sirikul Damrongmanee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Buddhist Studies

Faculty of Arts

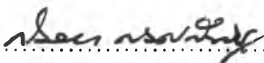
Chulalongkorn University

Academic Year 2003

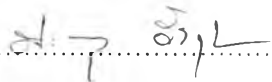
ISBN 974-17-4646-6

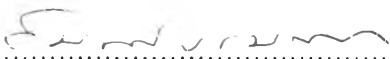
หัวข้อวิทยานิพนธ์	เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ
โดย	นาง ศิริกุล ดำรงมณี
สาขาวิชา	พุทธศาสนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

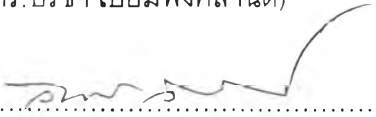
..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทุม อังกุลโรหิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิทย์ วิศเวทย์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร. สุนทร ณ รังษี)

นางศิริกุล ดำรงมณี ชื่อวิทยานิพนธ์ เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบ

พุทธ. (SUFFICIENCY ECONOMY AND THE BUDDHIST WAY OF LIFE) อ. ที่ปรึกษา :

รองศาสตราจารย์ ดร.สมภาร พรมทา, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร. ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ จำนวน

หน้า 91 หน้า. ISBN 974-17-4646-6.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์คำสอนของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ว่า มีทัศนะทางเศรษฐศาสตร์อย่างไร โดยเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจพอเพียง จากการวิจัยพบว่าหลักคำสอน"ทางสายกลาง" ของพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับความพอดี และพอเพียงในเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ แนวคิดทางเศรษฐกิจของทั้งสองระบบ ยังนำไปสู่การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาต่างๆของสังคมได้ โดยเป็นการแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิด ด้วยการให้ความเข้าใจต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง โดยต้องเริ่มที่ใจหรือสัมมาทิฐีก่อน จากนั้นจึงนำไปสู่การปฏิบัติโดยยืนอยู่บนหลักการของความพอประมาณ มีเหตุผลและพึ่งตนเองได้ อนึ่งทุกคนสามารถเข้าสู่แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเกษตรกรเท่านั้น ในท้ายที่สุด งานวิจัยนี้เสนอว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถเสริมส่วนที่เป็นข้อดีของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม โดยผ่านทางคนในระบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง

ลายมือชื่อนิสิต..... 851- ๑

สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2546

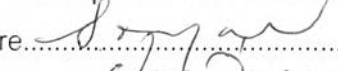
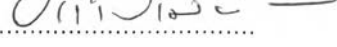
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4380184322 : MAJOR BUDDHIST STUDIES

KEY WORD: BUDDHIST "MIDDLE WAY" / SUFFICIENCY ECONOMY / CONTRIBUTION / MAINSTREAM ECONOMY / CAPITALISM

SIRIKUL DAMRONGMANEE : THESIS TITLE. (SUFFICIENCY ECONOMY AND THE BUDDHIST WAY OF LIFE) THESIS ADVISOR : ASSOC PROF.DR.SOMPARN PROMTA, THESIS COADVISOR : DR. PREECHA PEAMPONGSAN, [91] pp.
ISBN 974-17-4646-6.

The objective of this thesis is to comparatively study the economic teaching of Theravada Buddhism and Sufficiency Economy. It is found that the Buddhist "Middle Way" conforms with Sufficiency Economy's "balance and sufficiency." It is also found that these two systems of economic thought make a contribution to the solution of economic and social problems by means of the right view. That is people are advised to practice the right view first and followed by middle way economy.Finally, the thesis has a view that Sufficiency Economy can be practiced by people other than the peasants and Sufficiency Economy is not necessary isolated from the mainstream economy used in the society. In such a case, the role of Sufficiency Economy is to make the mainstream economy,say Capitalism, more sympathetic.

Student's signature.....
Field of study...BUDDHIST STUDIES..... Advisor's signature.....
Academic year 2003..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีนามต่อไปนี้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้การเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จลงด้วยดี คือ

รองศาสตราจารย์ ดร. สมภาร พรมทา และ ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยให้คำแนะนำ ปรึกษา และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่ง ตลอดเวลาของการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุม อังกูรโรหิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำที่มีคุณค่า

ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิศทเวทย์ ผู้ให้ความเมตตาตรวจทานวิทยานิพนธ์ในขั้นสุดท้าย

ศาสตราจารย์ปรีชา ช่างขวัญยืน ผู้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำที่มีค่ายิ่ง

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุนทร ณ รั้งษ์ ผู้สนับสนุนแนวทางวิทยานิพนธ์จนเป็นผลสำเร็จ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณมา สถาอานันท์ ผู้ซึ่งให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการเรียนปริญญา

คณาจารย์ศูนย์พุทธศาสนศึกษา,ภาคปรัชญา,ภาควิชาภาษาตะวันออกและคณะอื่นๆแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

เจ้าหน้าที่ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้เอื้อเพื่อข้อมูลต่างๆ

มารดา ที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์

ความดีทั้งหมดในวิทยานิพนธ์นี้ขอมอบให้บิดามารดาผู้เสียสละอย่างยิ่งใหญ่เพื่อให้ลูกสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้เป็นผลสำเร็จ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่ ๑. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๑
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	๒
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓

บทที่ ๒ เศรษฐกิจกระแสหลัก เศรษฐกิจพอเพียง และ พุทธธรรม

๒.๑ จุดอ่อนของระบบทุนนิยม.....	๔
๒.๒ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจกระแสหลัก.....	๕
๒.๓ พุทธธรรมจะช่วยสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร.....	๖

บทที่ ๓ เศรษฐกิจพอเพียง

๓.๑ เศรษฐกิจพอเพียง.....	๘
๓.๒ ทฤษฎีใหม่.....	๑๘
๓.๓ ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่.....	๒๑
๓.๔ ข้อมูลภาคสนาม.....	๒๕

บทที่ ๔ เศรษฐกิจพอเพียงกับพุทธธรรม

๔.๑ พุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์.....	๒๘
๔.๒ หลักทางสายกลางของพุทธศาสนา.....	๒๙
๔.๓ สัมมาอาชีวะ จุดเริ่มต้นของแนวคิดทางเศรษฐกิจของพุทธศาสนา.....	๓๗
๔.๔ ภาพรวมของแนวคิดทางเศรษฐกิจของพุทธศาสนา.....	๕๘
๔.๕ เศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับพุทธธรรม.....	๖๐

สารบัญ (ต่อ)

๗

หน้า

ก. ความพอเหมาะพอดี(ทางสายกลาง).....	๖๐
ข. ความสันโดษ.....	๖๒
ค. การพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์.....	๖๔
๔.๖ การใช้พุทธธรรมเป็นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง.....	๖๕
ก. การสร้างชุมชนพุทธที่เข้มแข็ง.....	๖๕
ข. พุทธธรรมในเศรษฐกิจพอเพียง.....	๖๘
บทที่ ๕ อภิปรายสรุป.....	๗๑
๕.๑ ขอบเขตของความพอเพียง.....	๗๑
๕.๒ เศรษฐกิจพอเพียงกับทุนนิยมอยู่ร่วมกันได้หรือไม่.....	๗๔
รายการอ้างอิง.....	๘๐
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๘๓